

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Amerika in komunizem.

Franklin D. Roosevelt, predsednik Zedinjenih držav Amerike, je na dobrem delu, da obvaruje novi svet pretresljajev družabne revolucije. Tudi tam preko oceana namreč vstajajo taista gospodarska in družabna vprašanja in tirjajo svojo rešitev, kot se to godi v starem svetu naše Evrope. Z večjo resnostjo in še večjim pogumom se jih je lotil ameriški prezident, kakor to vidimo pri vodilnih državnikih Evrope.

Komaj par mesecev po predsedniških volitvah, ki so prinesle Rooseveltu večino 26 milijonov glasov proti 16 milijonom glasov njegovega tekmeca Landona, bi si Roosevelt smel dovoliti splošno ljudsko glasovanje o svoji politiki in bi lahko bil gotov ogromne večine glasov ameriškega ljudstva. Njegova pot na vseameriški kongres v Buenos Aires je bila pravcati trijumf, njegove odločne in hkrati pomirjevalne besede na kongresu so ga napravile priljubljenega po vsej Ameriki južnega in severnega dela, kakor se smejo ponašati samo največji med njegovimi predniki na predsedniškem stolcu.

Spori in nasprotja niso v Ameriki nič manjša nego v Evropi. Čutiti pa je tam močnejšo voljo za enotnost in skupnost in to predvsem je zasluga velikega zaupanja, ki ga uživa Roosevelt pri svojih rojakih. Prvi pogled na številke ameriškega državnega gospodarstva sicer razočarajo: deficit ameriškega državnega gospodarstva je znaten, notranji državni dolg znaša nič manj ko 34 milijard dolarjev. Človek bi skoroda menil, da si hoče Amerika pomagati z nevarnim sredstvom površnih narodnih gospodarstvenikov, t. j. z inflacijo. Vendar so temelji ameriškega gospodarstva solidnejši. Katastrofalno propadanje podjetij, trajajoče do leta 1929, je ustavljeno. Iz vseh delov sveta sili spet zlato v Ameriko in optimisti že govorijo o prihajajoči zlati dobi Amerike. Velike uspehe beleži Roosevelt na socialnem polju. Starim bojevnikom so izplačali že davno tirjane obveznosti, delavske plače rastejo, trgovina začenja procvitati. Domala vse industrije so zvišale plače za desetino stare višine, mnogo brezposelnih je dobilo na prizadevanje vlade novo zaposlitev. Seve je število brezposelnih — cenijo ga na 10 milijonov — še vedno izredno visoko. Odločno se je prezident zoperstavil odporu ameriških gospodarskih in finančnih magnatov. V glavnih obrisih je znan Rooseveltov bodoči delovni program. Očrtal ga je po ponovni izvolitvi za ameriškega prezidenta. Predvsem hoče izvajati naprej svoje socialne reforme, zahteva kredite za podporo brezposelnih, za zidavo zdravih stanovanj, pomoč najemnikom in oporo prizadetim farmerjem. Pri vsem pa hoče varovati načelo, „da demokracija (vlada ljudstva) tudi v modernem času lahko enako dobro vrši svojo nalogo, kakor v starem, bolj preprostem času pred stoletjem“. Roosevelt veruje torej v ameriško ljudstvo in stavlja nanj in njegovo razsodnost vse svoje zaupanje.

Ali mu bo ameriško ljudstvo vračevalo tudi v bodoče zaupanje za zaupanje, je vprašanje Amerike prihodnjih desetletij. Tudi Roosevelt ni brez nasprotnikov. Le-ti sedijo najprej med mogotci, bankirji, veleindustrijalci, katerim socialni prezident ni povsem povšeči, ker je njegova briga obrnjena najprej k bornim ameriškim slojem. A ti Rooseveltovi nasprotniki niso najnevarnejši njegovi tekmeci. Le predobro vidijo razvoj starega sveta, ki se uničuje z bombami v Španiji, neti revolucijo v Franciji, pripravlja spopad in razkroj na Daljnem vzhodu.

Socialni ameriški prezident ni povelji samo ameriškim velekapitalistom, marveč še manj — komunizmu. Slednji si je za posebne ameriške prilike pripravil poseben delovni načrt. Že oficielna komunistična stranka v Zedinjenih državah je v zadnjih letih neprestano v porastu. V svojem pro-

gramu pa ima tudi zaprisego, da se bo sleherni njen pristaš boril za sovjetsko Ameriko in ta zaprisega odbija mnoge pristaša komunističnih teženj. Demokratska ameriška ustava je nakazala komunistom drugo pot. V Zedinjenih državah obstoja nič manj ko 400 zelo delavnih organizacij, ki sicer ne pripadajo komunistični stranki, a vršijo zanjo velevažno in zelo nevarno delo. Najvažnejši sta „Zveza farmerjev in delavcev“, ki je odsek strokovne ameriške lige, in „Zveza proti vojski in fašizmu“. Poleg teh dveh pa obstoji še nešteto drugih društev in zvez, ki se borijo več ali manj vse za isti cilj, za rdečo Ameriko, a svoje delo spretno skrivajo za imeni „Društvo za boj za pravice črncev“, „Društvo prijateljev sovjetske Unije“, „Društvo proti vojaški zaprisegi“ i. dr. Na zunanaj so vse te strokovne, človečanske, stanovske in hogve pod katerim imenom še skrite organizacije samostojne in nimajo očitih vezi s komunistično stranko. A njihovi voditelji, tajniki in organizatorji so vsi vpisani komunisti. Mnogi izmed njih sedijo celo v osrednjem komiteju komunistične stranke, katere glavni tajnik Browder vzdržuje pristrčne stike s sovjeti v Rusiji. Niso komunisti

sami ustvarili teh organizacij, a znali so jih privediti in podrediti svojim namenom. Dočim znaša število aktivnih članov komunistične stranke komaj do 150.000 oseb, se razširi v milijone, če prištejemo članstvo vseh komunizmu poslušnih organizacij.

Roosevelt gre zlato srednjo pot in računa na razsodnost svojih rojakov. Mreža rdečih, ki se začinja prestirati po vseh državah, mu trenutno ni nevarna. Vedno bolj pa se oglašajo tudi v Ameriki klici, naj se ustavi prodirajoči boljševizem, če treba, s silo. Roosevelt ga hoče prehiteti s svojimi novimi reformami v prilog malim in nezadovoljnim, dobro vedoč, da bi z nasiljem dosegel ravno obratni uspeh, kakor pa si ga želi. Dobro se zaveda, da mu je za njegovo delo odmerjenih morda komaj kakih 5 let, če naj ustavi rdeči val. Če ga bo v tem času še naprej spremljala in podpirala razsodnost ameriškega naroda, si je lahko svest zmage in uspeha. Vsako oklevanje ali nerazumevanje ljudstva — ne izvzemši ameriškega velekapitalizma — napram njegovim težnjam pa bi znalo postati za Ameriko usodno in porazno. To vsaj je visoka šola starega sveta in njegovih držav.

Vstrajali bomo!

Prijatelj, rojak! Pot Vsakega dobrega načela je težavna in dolga, je križeva pot. Vsa zgodovina do danes priča, s koliko tisočimi ovirami se mora boriti, kdor hodi pot krščanske in naravne zapovedi. A šele ob tej borbi postane življenje vredno življenja, bogate vsebine in jasnega cilja. Pot krščanskega načela je častna in mora biti zmagovita. To dokazuje sedanost, to bo še bolj dokazala bližnja bodočnost.

Biti zaveden sin slovenske narodne družine, ki hodi na Koroškem težko, trnjevo pot, ni lahko. Narodna zvestoba tirja samozatajevanja, žrtve in junaštva. Kdor je svojemu narodu resnično zvest, ga ljubi v njegovih temnih in sončnih dneh ter vedno zapostavlja svoje osebne interese njegovim interesom. Pot narodne slovenske zvestobe je častna in bo, ker je vsak narod naraven steber človeške družbe, zmagovita!

Sodobni čas boleha najbolj iz svoje breznačelnosti, iz svojega kompromisarstva. Sebičneži, nasilneži, koristoslovci in neumneži so tirali svet do njegovih strahotnih današnjih prillik. Sodobne duševne in gmotne bede so krivi oni, ki jim je izven njihove osebne skrbi in koristi vse ostalo deveta briga. Ti ljudje novega časa ne bodo več ustvarjali, sedanih razmer ne bodo zdravili!

Ozdravili bodo bolni svet moške in žene krščanske načelnosti. Veliko, zelo veliko je te načelnosti pri nas v iskreni slovenski zvestobi: dober sin Cerkev, dober sin naroda, dober sin svoje države! Zato veljaj klic: Vztrajajmo do zmage!

Bratstvo na jugu.

Želja pokojnega velikega kralja Aleksandra in bolgarskega kralja Borisa se je uresničila: **po 25 letih sta postali slovanski državi na jugu, Jugoslavija in Bolgarija, spet prijateljici.** Minulo nedeljo je bila med obema državama podpisana prijateljska pogodba. Beograd se je zavil v zastave, kolo-dvor je bil svečano okrašen, pred njim pa se je zbrala nepregledna množica, da pozdravi min. predsednika Bolgarije Kjosseivanova, ki je osebno došel h podpisu meddržavne pogodbe.

Pogodba med Jugoslavijo in Bolgarijo pravi, da skleneta oba kralja iz duha dobre soseščine, medsebojnega zaupanja in odkritega prijateljstva ter iz prepričanja, da tako služita napredku in blagostanju obeh bratskih držav in utrdita mir na Balkanu, med kraljevino Jugoslavijo in kraljevino Bolgarijo nezrušljiv mir ter odkrito in

večno prijateljstvo. Pogodba stopi takoj po izmenjavi listin v veljavo.

Vsi jugoslovanski in bolgarski listi pa tudi inozemsko časopisje pozdravljajo veliki in važni dogodek na jugovzhodu Evrope. Ljubljanski „Slovenec“ je ob tej priliki izdal posebno bolgarsko prilogo, v kateri izjavljajo vodilni predstavniki vojske Bolgarije svojo radost nad podpisom prijateljstva obeh velikih bratskih narodov. Prilogo uvaja urednikova beseda, ki pravi med drugim: „Močna znamenja kažejo, da nas zgodovina ni učila zaman in da smo pred dobo trezne in do vsakogar posebej pravične slovanske vzajemnosti.“ Iz pestre priloge navajamo samo besede sofijskega metropolita Štefana o slovanskem bratstvu: „Slovanski genij se šele sedaj javlja na obzorju. Naš slovanski genij nima nobene zveze z boljševizmom, ki je izrodek sovražnikov slovanstva. Naš slovanski genij pomeni ljubezen, ki jo slovanstvo goji do svobode vesti in duha, ki oživlja um in voljo za pravična dela in za pravičen red.“ — Dih nove dobe!

Eden o Nemčiji. Angleški zunanji minister Eden je imel o priliki parlamentarnega zasedanja velik govor, v katerem je naslovil med drugim na Nemčijo težke besede: „Glavno vprašanje vse Evrope je bodočnost Nemčije in vloga, ki jo mora Nemčija igrati v Evropi. To je narod 65 milijonov, ki sedaj previsoko dviga raso in nacionalizem. Svet se vprašuje, kam lahko privedejo Nemčijo ti nauki. Evropa ne želi iti po poti negotove bodočnosti zaradi borbe med raznimi naziranjmi. Nemčija mora sama odločevati o svoji bodočnosti, vendar se mora zavedati tudi svoje odgovornosti napram celi Evropi. Če se odloči za sodelovanje z Evropo, potem se bo Anglija iz srca veselila njene odločitve in ji pri tem pomagala. — Bodo Nemci vzeli Edenov dobrohotni nasvet na znanje?“

Sovjeti se pripravljajo na vojno. Letošnji proračun sovjetske Unije znaša 97 milijard 782 milijonov rubljev (okroglo sto milijard šilingov). Petina te ogromne svote je namenjena izključno vojaškim potrebam sovjetov. Med divjim ploskanjem kongresa je komisar za finance povdaril potrebo modernega oboroževanja. Sovjetska država razpolaga z ogromnimi tovarnami za težko industrijo in to ji omogočuje, da oboroži svojo armado s prvovrstnim orožjem. Končni uspeh sovjetske revolucije, od katere je delavski kmečki rod pričar-

koval raja na zemlji, je torej ta, da požira vse narodno premoženje vojska, medtem pa mora narod umirati gladu.

Odločni Roosevelt. O priliki nastopa nove predsedniške dobe je imel Roosevelt svoj nastopni govor, v katerem je izpovedal svoje socialno nazorje. Dejal je med drugim: „Vidim milijone družin, ki se trudijo, da bi tesno izhajale s tistim, kar imajo. Pri tem te družine muči zavest, da so tik pred katastrofo. Milijoni nimajo možnosti, da bi vzgajali prav svoje otroke, nimajo sredstev, da bi zadostno skrbeli za svoje zdravje. Tretjina našega ljudstva živi v hišah, ki se bodo vsak čas porušile. Ni obup, ki mi narekuje te besede. Sklenil sem samo, da bom storil vse, da bo vsak ameriški državljan predmet državnega zanimanja in skrbi. Mi gremo po poti napredka, vendar pa dokaz tega napredka ni v tem, da bi tistim, ki imajo mnogo, mnogo dajali, ampak da bi tistim, ki imajo premalo, dali toliko, da bi imeli dovolj...“

Japonski boj za in proti fašizmu. Japonski mikado je parlament razpustil. Zadnje parlamentarno zasedanje je bilo namreč sila burno, ker so vsi poslanci očitali vladi, da razsipava denar za oboževanje in vojsko. Govorilo se je celo, da stremiti japonska vojska za vojaško diktaturo v državi. Tudi zveza z Nemčijo ni našla polnega priznanja, marveč so se nekateri poslanci izjavili za zblizanje z Anglijo. Cesar je nato pristal na zahtevo japonskih generalov ter državni zbor razpustil. Notranjega trenja med narodom s tem seve ni odpravil in morda bomo kmalu spet kaj več slišali o novih dogdkih na tem azijskem otoku.

Pogled po svetu. Zdravstveno stanje s v. o č e t a je še vedno zelo resno, vendar je sv. oče duševno čil in vrši po svojih močeh posle naprej. — **A v s t r i j a.** Mnogo se v zadnjem času govori o sodelovanju nacionalcev v državi. V Gradcu je oblast dovolila ustanovitev nacionalnega društva „Ostmark“, nakan so nacionalni listi zapisali besedo o sodelovanju nacionalnih krogov izven dom. fronte. Njihove nade je razpršil nato gen. tajnik fronte Zernatto z izjavo, da o političnem delovanju izven fronte ni nobenega govora. — **Kancler dr. Schuschnigg** je bil od čehoslovaškega prezidenta dr. Beneša odlikovan z redom belega leva. — **Na graški univerzi** je bil imenovan za častnega doktorja veliki jugoslovanski izumitelj Nikola Tesla, ki živi v Ameriki. — **Nemčija.** Katoliški nemški škofje so se vrnili iz Vatikana domov. Pričakovati je odločitve glede stališča Nemčije do Cerkve. Hitler je napovedal za 30. t. m. velik govor, v katerem bo podal stališče Nemčije k pomirjenju Evrope. — **Francija.** Francoski min. predsednik Blum se je v nedeljo izjavil za sodelovanje vseh evropskih držav v interesu pomirjenja. „Mir je nedeljiv, Francija je varna, ko bo Evropa mirna,“ je med drugim povdaril. — **Španija.** Na španskih frontah razun malega napredka nacionalistov

v Madridu ni večje spremembe. Madrid so rdeči izpraznili od civilistov in pride sedaj bržkone do odločilnega boja zanj. Število španskih beguncev cenijo nad milijon. — **Portugalska.** Veliko vznemirjenje so povzročili v državi atentati na več javnih poslopij. Notranja minister je obdolžil inozemske komuniste kot atentatorje. — **Poljska.** Nemška vlada je zaprla inozemskim ladjem prekop cesarja Viljema, ki je najbližja zveza med vzhodnim morjem in oceanom. Poljaki so vsled tega nevoljni. Na velikem zborovanju poljskih kmetov so se izjavljali za zblizanje s Čehoslovaško. Po izjavah poznavalcev Poljske je to narodna težnja vseh Poljakov. — **Sovjetska Rusija.** Stalin je postavil pred sodišče zadnje Ljeningovsko gardo. 17 uglednih komunističnih voditeljev se ho moralo zagovarjati zaradi sodelovanja s Trockijem in zaradi svojih vezi s fašisti v Nemčiji in Japonski. — **Amerika.** Neurje je povzročilo težke katastrofe. Reki Ohio in Mississippi sta poplavili svoje doline. 270.000 ljudi je brez strehe, mnogo vasi je obdanih od poplavlajočega vodovja. Škode je več deset milijonov dolarjev, med bežečim ljudstvom se širijo bolezni in straši lakota. Vlada je odredila prvo pomoč. — **Daljni vzhod.** Notranji razvoj Japonske ustvarja na Kitajskem vznemirjenje, ker se Kitajci bojijo rastočega japonskega fašizma.

Kmet.

Ni ga pod soncem poklica, ki bi stavil na človeka toliko zahtev, kakor je kmetiški stan. Kmetija je najboljše gospodarstvo, ki obsega najrazličnejše gospodarske panoge, ki vsaka zase zahteva celega človeka. Stroji na kmetiji so sila komplicirani in se zovejo: živina, rastlina in zemlja. Z živino je treba znati ravnati bolj, kakor z mrtvimi tovarniškimi stroji. Če se pokvari industrijski stroj, ga lahko takoj popraviš ali nadomestiš z novim. Živine ali rastlinstva pa ne moreš kar tako popraviti ali jo nadomestiti. Tudi zemlja je sila umeten stroj, ki ga zamore uporabljati samo oni, ki ima potrebno znanje, spretnost, sposobnost in tudi duhovitost.

Žival, rastlina in zemlja živijo po svojih zakonih in na te je treba vedno spet jemati ozir. Advokat se drži svojih napisanih paragrafov, zdravnik svojih zdravniških knjig, profesor svojih učenih spisov, uradnik svojega prekanega dela, delavec svojega ukaza. Zemlja, rastline, živali in narava pa nimajo napisanih paragrafov in ne znajo povedati, kaj je prav in kaj jim škoduje. Vse to mora vedeti kmet sam.

A je premalo, če je kmet samo dober gospodar, če ni hkrati tudi dober kupec, prodajalec in v tisočih malih in večjih svojih potrebah sam svoj pomočnik. Dober kmet je sam svoj zdravnik, uči-

dar pomni, da ti morem zagotoviti samo to, da se gotovo sestaneš z njim, ne pa tudi, da dobiš njegovo glavo.“

„To je moja stvar,“ reče Mohamed in se hudobno zareži. „Torej, da se sestaneva!“

„Gotovo ti je znano, kjer se nahaja Kalistov studentec v Epiru. Njegova zdravilna moč slovi daleč na okoli.“

„Slišal sem o njem.“

„Na predvečer mlaja udari ravno o polnoči s svojim scimeterjem trikrat po vodi in pri tem vsakokrat pokliči ime sovražnika, ki ga želiš srečati. Potem gotovo pride.“

„Ako ozdraviš vjetnico, bom rad verjel tvojim besedam in držal svojo obljubo,“ reče Mohamed zamišljeno.

„Zavezal sem se in upam, da tako storim,“ je rekel zdravnik.

„Dobro torej,“ reče princ, „jaz bom držal svojo besedo.“

„Pomni pa, da se jaz zavežem ozdraviti vjetnico in pripeljati onega vojaka, da pa ne morem cesarski visokosti zagotoviti niti srca Idune niti glave Škenderjeve.“

„To se razume,“ je rekel Mohamed.

XII.

Naslednjega jutra je armenski zdravnik zopet obiskal svojo bolno vjetnico. Njegov zaščitnik Kafliš ga sprejme z zadovoljnim nasmehom.

„Talisman že deluje,“ reče evnuh, „vjetnica je ponoči prav dobro spala in pravi, da ji je mnogo bolje. Mošnje zlata so nam gotove. Meni se zdi, kakor da že štejem zlate. Povem ti pa, častiti Hakim, pojdi sem pojdi sem,“ in Kafliš se je ozrl naokoli, da se prepriča, da ni nikogar tako blizu, da bi ga mogel slišati, „povem ti,“ in pri teh besedah

telj, je sam svoj kovač, mizar in tesar, mora biti le prepogostokrat sam svoj hlapec. Zato je treba mnogo, zelo mnogo strokovnega znanja.

A samo strokovno znanje je tudi še premalo. Kmet mora biti cel človek, zdravega razuma, do brega srca in krepke roke. To troje šele mu jamči, da zamore biti kos neštetim nalogam, ki jih nanj stavi njegov lepi, a težki stan. Brez ljubezni do narave, brez nekega sočutja z živaljo ali rastlino, brez spoštovanja do zemlje in brez ponižanja pred svojim Stvarnikom je vsako še tako silno strokovno kmetovo znanje zaman in samo potrata.

Zato velja: celo življenje se moramo učiti in vedeti moramo, da se ne bomo nikdar izučili. Imeti moramo smisel za sleherni način izobrazbe, bodisi po knjigi ali listu, po predavanju ali pogovoru. Treba nam je neprestano strokovnega in splošnega pouka, da napredujemo in smo kos nalogam, ki jih nam stavi današnji čas. Neukega, duševno zanemarjenega, srčno sirovega kmeta sodobna leta ne prenesejo več!

DOMAČE NOVICE

Desetnik Tinej in podgane.

Za pust pripoveduje Matevž Rainer.

Po par tednih Tinejevega zvončanja ga vprašamo radovedni po uspehu. Ves žalosten nam potopi: „Nič, prav nič ne izda zvonjenje. Podgane so me začele gristi celo že v prste in če še tako zvonim.“ Pa nasvetuje obupanemu Tineju najprebrišanejši izmed nas, naj si nabavi več zvoncev, da bo izdalo. Tinej, korajžen kakor je že bil, pobere vse zvonce pri hiši, med njimi dva prav velika. Vse obesil k že pritrienemu ter potegne za vseh pet zvoncev hkrati: to je odmevalo ko na kaki planini! Bo, si sedaj misli Tinej in se napije za nov boj proti podganam.

Več noči skoz so se čuli akordi planinskega Tinejevega zvonjenja. Potniki sredi noči so s strahom obstajali ter se vpraševali, kaj pomeni ta ponočna jaga. Tinej se je veselo muzal, češ ne veste, da gre za podgane. Nekega večera pa pristavi moj brat Voltej ob Tinejevi odsotnosti lestvo h kašči, zleze na streho, jo na slemenu odpre ter priveže k zvoncem drugo, daljšo vrvico ter jo potegne čez bližnjo črešnjo k uti, kjer je v poletju sam spal. V noč pride Tinej spat na kaščo, brat Voltej pa na uto. Ubogi Tinej! Po navadi je zazvonil ob vsakem škrtu in tudi tokrat potegne kratko za vrvico, ko čuti, da nekdo vleče za njegovo odejo. A glej spaka! Ko Tinej odneha in se hoče zadovoljen obrniti v posteljo na drugo stran, zvonovi na tramu sami zazvonijo. Par dni je Tinej skrivnostno molčal in nam na naša vprašanja obračal hrbet. Ponoči pa je včasih zvonil po cele ure najprej Tinej in ko je Tinej nehal, pa je začel na vrvi-

PODLISTEK

Benjamin Disraeli:

Vstaja Škenderbegova.

(14. nadaljevanje.)

XI.

Kafliš in njegova spremljevalka sta zopet dospela na vrt. Bila je že skoro popolnoma tema. Kar prijezdi proti njim jezdec, za katerim je prišlo nekoliko pešcev. Bil je princ.

„No, Hakim,“ je vprašal z osornim glasom, kakor ga je bil vajen, „ali jo boš ozdravil?“

„Da,“ je rekel Škender odločno.

„Čuj me torej, Hakim,“ je rekel Mohamed. „Jaz moram prav kmalu zapustiti to mesto in se podati na čelu naše vojske v Epir. Dvoje sem prisegel, prisegel pri svetem kamnu: predno bo mlaj, hočem imeti Idunino srce in Škendrovo glavo!“

Zdravnik se je priklonil.

„Ako vrneš tej frankovski deklici njeno zdravje,“ je nadaljeval Mohamed, „tako, da me bo mogla tekom deset dni spremljati v Epir, lahko zahtevaš iz moje zakladnice kar hočeš, in postaneš zdravnik v seraju. Kaj praviš k temu?“

„Moje upanje in moje mnenje je,“ odvrne Škender, „da bo tekom deset dni mogla dihati epirski zrak.“

„Pri bradi mojega očeta, ti si možak po moji volji,“ vzklikne princ, „in ker imaš talismane, Hakim, ali mi moreš dati kak čar, ki bi omogočil, da se snidem v določenem času s tem Epircem tako, da bom mogel držati svojo prisego? Kaj praviš na to?“

„Tudi taki čari se dobe,“ odvrne Škender. „Ven-

se je vedel zelo skrivnostno, „princ je velikodušen; saj me razumeš? Nagrado bova delila. Ne bova se prepirala. Meni ni bilo še nikdar žal, da sem podpiral moža znanosti, in prepričan sem, da mi tudi nikdar ne bo. Princ je, kakor si videl, včasih silen, toda velikodušen. Jaz bi je ne hotel prehitro ozdraviti, kaj?“

„Zelo pametno razumevaš celo stvar,“ odvrne Škender in mu popolnoma pritrdi, ko sta zopet stopila v sobano v stolpu.

Iduna je z veliko spretnostjo igrala svojo vlogo; poleg tega njena bolezen ni zahtevala tolike izvedenosti, kakor so to ona in njena prijateljica v začetku mislili. Njena bolezen je bila sicer usodna, ker je bila bolj duševna. Ko pa je Iduni zasijal žarek nade, da bo kmalu prosta, da se vrne v domovino med svoje, tedaj je vse tako zelo ugodno vplivalo na njeno zdravljenje. Ni pa se mogla popolnoma premagovati in se je nejeverno smejala, ko ji je Škender boječe omenil o pretečih naporih. Ker je želel, da se skoro povrne v Epir, je sklenil, da pripravi kakor hitro mogoče vse, kar je bilo treba za beg, in ko jo tretjič obiše, ji sporoči, da naj bo drugo jutro pripravljena za beg. Dosedaj se Škender ni hotel razodeti Iduni; za to je imel več vzrokov. Ni si mogel tajiti, da je Hunjadova hči vnela v njem čutila, ki jih ni hotel na novo vzbujati. Bil je odkrit prijatelj Nicejev in popolno uverjen, da je bila sedaj njegova sveta dolžnost, misliti samo na blagor domovine, zato se je ustavljal vsem podobnim čutilom. Škender je bil skromen, pa je bil tudi previden in trezne sodbe. Tudi ko bi Iduni razodel svoje srce in bi ga tudi ona vzljubila, čutil je, da je starost med njim in med Iduno nepremostljiva zapreka vsem njegovim nadam, tudi ako bi ne bilo srcu nobene druge ovire.

co potegovati Voltej v uti. Tiste dni Tineja ni bilo na spregled.

Podgane so zadobile tedaj v Tinejevih očeh čisto novo, strašnejšo podobo. Posebno hudo je bilo neko noč od sobote na nedeljo, ko je zvonilo skoroda vso noč. Na vse zgodaj že je prišel ves prestrašen s kašče in nam začel na vso sapo pripovedovati, da so začele podgane sedaj že kar same zvončati, bržkone da bi one njega pregnale s kašče in same zagospodovale. In je še čisto tiho pristavil, da to ne morejo več biti navadne podgane, ampak da mora biti za njimi sam zlodej, ki mu ponoči ponagaja.

Tinejevo skrivnostno namigavanje, da pri njem na kašči straši, se je kajpak kmalu razširilo po okolici in še nas, ki smo vedeli za rešitev uganke, je domala začel objemati nek strah. Sosedova Mojcej je rada postajala po noči in kramljala z neko ne baš na dobrem glasu stoječo osebo ter obirala z njo celo vas. Pa se vrača nekega večera mimo pokopališča domov, kar zasliši iznenada glasno zvonjenje od nekod. Vedno tajinstvenejši se ji zdi, ko se glasovi družijo z odmevi v nekako ubrano pogrebno zvonjenje. Obide je mahoma tak strah, da pribeži vsa bleda in prestrašena domov in na vso sapo pripoveduje, kaj se ji je pripetilo. Po nemirni noči vstane na vse zgodaj zjutraj in hiti po jutranjem poslu prva iz Loč v Št. Ilj k sv. maši, da obžaluje svoje grehe. In Mojcej se je od tistih dob poboljšala ter postala pridnejša od prej.

Še nekomu je koristilo Tinejevo (in Voltejevo) zvonjenje v nočeh. To pa vam povem prihodnjič h pustni nedelji.

Modrovanja starega samotarja. Jezili smo se doli v polju in še bolj v gorah na sneg. Po pravici mu lahko očitamo, da ne pozna koledarja in svojega časa. Nakida se, ko imajo kmetje še pridelke na polju, ko ga pa vse želi, ga ni in ni. Včasih ga je preveč, včasih premalo. Letos je prišel prezgodaj, a ga je kmalu zmanjkalo za sanenec. Pod neznačno sneženo odejo je ostal ledenec, ki je sila zahrbtn. „Gospod pravijo, naj hodimo k svitnam. Ko bi vedeli: ravno 50krat sem danes padla na poti v cerkev.“ je tožila pred božičem neka ženka. Sneg torej res nima pameti, ali pa je muhast ali celo hudoben. — Pa kaj bomo se jezili. Revez ni sam svoj gospod. Vetri so ga nosili in gonili, pripihali in odpihali, burja ga brusi, mraz ga varuje. Ali je beli snežec sam kriv, če gine ob soncu in vetru? — Tako se spomnim na priliko v sv. pismu, ki pripoveduje o vrabcu in lasu, da ne pade s strehe oz. glave, ne da bi Oče v nebesih zanj vedel. O snegu in o vsaki snežinki bo veljalo isto in še o ledenih in zmrzlih potih. Z naravo je pač tako, kakor v zakonu s sitno in svojeglavno ženo ali neubogljivimi otroci. Človeku je treba premagovanja. Zima je za pokoro, pravi star in moder mož. Naj bi bila ta pokora v bodoče nekoliko lažja, to pa že smemo želeli.

Spet smrt v duhovniških vrstah. (Stein—Kamen.) V Kamnu je v četrtek 21. t. m. zaspal v Gospodu 68letni župnik Anton Šturm. Dalje časa že je bolehal na srčni hibi, pri usodnem padcu več dni pred smrtjo je izgubil mnogo krvi in moral v posteljo. v četrtek pa je mirno zaspal v večnost. Rajni župnik Šturm je bil rodom iz domačalske fare, študiral je v Celovcu in leta 1892 pel prvo sv. mašo, nato služboval kot kaplan v Šmohoru, na Višarjah i. dr. Bil je župnik v Borljah, nato na Brdu in točno 20 let župnik v Kamnu. Bil je sila dobrega srca, vesele narave in kot duhovnik vzoren. Večni mu mir!

Vodovod smo napeljali. (St. Job—Št. Job pri Brnci.) Že pred 40 leti so se pogovarjali naši predniki, da bodo napeljali vodovod v vas. Pa to je bila samo govornica pozimi v gostilnah, vigredi je vse molčalo. Predlanskim smo se končno lotili dela, delali tlako brez vsake pomoči, sosed-mehanič nam je montiral vodne cevi od vrelca do vasi v dolžini 900 m in sedaj imamo v vsaki kuhinji in vsakem hlevu dobro pitno vodo. Saj ne bo treba našim gospodinjam s škafi po vodo v potok. O.

To in ono. (St. Veit i. J.—Št. Vid v Podjuni.) Igra „Črna žena“, katero je uprizorila „Danica“ prvo januarjsko nedeljo, je dobro uspela. Igralci so se dobro odrezali, ciganka Nigana pa je naravnost očarala. Z igralko Milko Rutarjevo je pridobila „Danica“ izvrstno moč in ne bi hoteli je več pogrešati na odru. — Naši sadjarji se zanimajo za zidavo sadnih kleti. Država namreč prispeva za manjšo klet 100, za večjo 150 stotov cementa. Ko pa so na priglasitev dobili obvestilo, da bi jih kljub temu manjša klet stala 1300, večja pa 1500 S, je navdušenje kmalu minulo. In to je prav. Kajti kdor ne vidi kritja, naj misel na klet opusti. Rajši

brez dolga, pa slabšo klet, kakor pa dolg in lepo, prostorno klet.

Zell—Sele. (Razne novice.) Čakali smo nekoliko, da bi se več novic nabralo in da bi jih mogli potem kar s koša nasuti vsem dragim bralcem in bralkam. Torej evo vam jih. Na novega leta dan smo slišali v cerkvi raz prižnice marsikaj zanimivega in med drugim tudi to, da se je rodilo preteklo leto 32 otrok; mrličev, ki so bili v večini odrasli in stari ljudje, pa smo zanesli 16 na pokopališča. Najstarejši je bil 89 let star. — Za božične praznike so nam naši diletanti predstavljali lepo božično igro: „Henrik, gobavi vitez“. O poteku igre povemo samo to, da je vsa natrpano polna dvorana pazljivo sledila lepim prizorom in da so bile oči vseh navzočih ob marsikaterem prizoru rosne in solzne. — Smrt si je menda nadela nalogo, da spravi s sveta naše starine in to večinoma moške. — Štirinajst dni po smrti Froncejevega očeta so zatisnili svoje trudne oči 85 let stari pd. Kuhelnov oče v Frajbachu. Bili so vsikdar trden steber v slovenski narodni družini in so v istem duhu vzgajali tudi vse svoje otroke. — Dne 13. t. m. pa smo ob veliki udeležbi spremili 66letnega rentnika Valentina Ogris na Zvrhnjem Kotu. Naj jima bo domača zemljica lahka odeja, zaostalim naše sožalje! — Mraza imamo tukaj komaj 10 do 11 gradov, kar ja še ni veliko, vendar je pred par dnevi zamrznil studenec na vasi, česar mnogi niti ne pomnijo. Saninec imamo, kot ga že dolgo vrsto let ni bilo, in vozniki kar tekmujejo, kateri bo mogel več lesa nabasati na sani, ker vleči ni treba, ko gre samo. V sončnih krajih pa je že tudi kopno in se za kratek čas tudi že sončimo. Včasih se podamo „v planino“, se ga tam malo nasrkamo in domov grede, če ni drugače, tudi malo kri puščamo ali pa se malo po glavi nabunkamo. Marsikatere mu to zelo koristi in je tudi zdravo. (?) — Če se bomo kaj ženili v letošnjem kratkem pustu, pa vam danes še ne vemo povedati, ker se še tisti zaljubljeni pari niso pokazali na dan. Morda bomo prihodnjič že več kaj vedeli. — Za zabavo v pustu nam mislijo skrbeti naši agilni diletanti, ki nam z igro menda mislijo pokazati, kako trpijo „Ubogi samci“.

Letna bilanca. (Globasnitz—Globasnica.) Minulega leta smo imeli v naši fari 16 rojstev in 15 smrti. Največ Globašanov je pograbila jetika, med drugimi 41letnega podjetnega gospodarja Boštjana Čebul, 38letno gospodinjico Žafranove kmetije Rezo Kach, mlado mater 5 nedoraslih otrok, mladega Krajgarjevega Frica i. dr. Med rajne so se nadalje preselili stari Pograben in mati ugledne Kukmanove družine v Mali vesi. Tudi originalne vdove pesnika Lesičjaka ne bo več med nas, ravno tako ne starega Roga v Podjuni. Rogovega očeta se hočemo še posebej spominjati kot moža velikih vrlin in lepih lastnosti. Bili so več let v občinskem svetu in krajnem šolskem odboru ter povsod delovali v blagor svojih občanov. Z njimi je padel eden naših najboljših in najmočnejših. Rajnim večni mir!

St. Jakob i. R.—Št. Jakob v Rožu. Ljudsko gibanje v minulem letu kaže, da z rojstvi nazadujemo. Leta 1922 je bilo še 92, pred desetimi leti 86 in minulo leto samo 55 otrok v fari rojenih, med temi 29 dečkov in 26 deklic. V večnost pa je odšlo 44 faranov, 35 odraslih in 9 otrok. Poročenih je bilo doma 17 parov. — V minulem letu je igrala posebno številka dve veliko ulogo. Tako sta nas dva najstarejša moža, oba v visoki starosti 90 let, drug za drugim zapustila in se preselila k sv. Jakobu. Dva mladeniča, eden 19, drugi 23 let, sta se isti dan ob istem času, na različnih skalah v Karavankah smrtno ponesrečila. Doma v ravnini sta si pa dva moža zlomila nogo, dve ženski pa roko. Dva nova učitelja smo dobili v minulem letu, dva bogoslovca imamo in dva upokojena župnika mašujeta v naših dveh kapelicah. V minulem letu smo imeli dva požara skoro drugega za drugim v jeseni, najprej je pogorelo Novaku na Tešinji, potem pa Pipanu v Št. Petru skedenj. V novem letu pa imamo že dva ženina v Št. Petru. O tem pa prihodnjič.

Iz Dobrle vesi (Ebendorf.) V naslednjem podajamo nekaj poročila o gibanju prebivalstva v letu 1936: Rojstva: Rodilo se je doma 45 otrok, v bolnici Celovcu 8. Doma krščenih je bilo 46, od teh eden v sili, 26 dečkov in 20 deklic, 37 zakonskih, 9 nezakonskih. Izmed otrok v bolnici rojenih je bil 1 nezakonski. Na vasi se porazdele takole: Dobrla ves 8, Sinča ves 7, Lovanke 7, Goselna ves 6, Pribla ves 6, Bukovje 5, Belovče 3, Kokje 2, Dobrova 1, Holmec 1. Mrtvorojenih ni bilo. — Oklici in poroke: Oklicanih je bilo 25 parov. Doma poročenih 13 parov, od teh 1 par iz tuje fare. Najstarejši ženin je bil z 52 leti, najstarejša

nevesta z 51. Najmlajši ženin je imel 24 let, najmlajša nevesta (kar dve) pa 20 let. V petih slučajih so bile neveste starejše ko ženini. — Smrti: Umrlo jih je doma 24, v Celovcu 2. Od teh je bilo 7 moških, 7 dečkov, 8 žensk in 4 deklice. Po starosti: 8 otrok do 1 leta, 3 nad enim letom, 1 ženska pod 50, nad 70 starih 5, nad 80 pa 4. Neprevideni so umrli 3. Po vaseh se porazdele: v Sinči vesi jih je umrlo 11, v Lovankah 6, v Dobrli vesi 5, v Goselni vesi 2 in v Pribli vesi 2. — Sv. obhajila: Svetih obhajil je bilo podeljenih 25.764, od teh je odpadlo na čas misijona 3134. Na podružnicah je bilo 2624 obhajil in sicer: v Sinči vesi 829 (tu je vsako drugo nedeljo služba božja), na Gori in pri sv. Duhu 632, v Lovankah 305, v Bukovju 295, v Goselni vesi 273, v Kokju 215, v Belovčah 65 in v Pribli vesi 10 (ti zahajajo večinoma v Kazaze). Na dom se je poneslo sv. obhajilo v 50 slučajih. — Udeležba pri službi božji: Okolica zadovoljiva, manj Pribla ves in Dobrla ves. Mnogih niti sv. misijon ni zganil, kakor da se njih ne tiče, in čeprav so bili tudi nemški govori. V prvih nedeljah pristopi k sv. zakramentom okrog 90 mož in fantov.

Dovolj za en dan. (St. Johann i. R.—Št. Janž v R.) Štirje invalidi so se v nedeljo 17. januarja odpeljali iz šentjanskih Rut v Celovec: trije na saneh do avtobusa, eden je pa mogel naslonjen na druge še sam napraviti to pot. Trije so si zlomili nogo, ena pa se poškodovala v križu. Tukajšnje Rute so namreč priljubljene mnogim Celovčanom, da trenirajo na skijih za težje ture. Do 200 se jih je v minulih letih udajalo v pozimskih nedeljah temu modernemu in lepemu športu. Letos pa manjka snega. Vendar je sneg, ki je v prejšnjem tednu kakor rahla pena pokrtil tenek stari trdi sneg, zvalil to nedeljo 130 smučarjev iz Celovca v naše hribe in smučanje na ledenem snegu je povzročilo toliko nesreče. Govorilo se je tudi, da so si razbili sedem skijev. Eđini v tožbi po snegu so s celovškimi športniki tudi kmetje, ki se tudi le z največjo nevarnostjo morejo udajati svojemuzimskemu „športu“, vožnji hlo dov in drv iz planin. Izpostavljeni so še večjim neprilikom, katerim se pa morajo izpostaviti, če hočejo živeti. Nesreče pa, žalibog, tudi pri njih nobeno zimo ne izostanejo.

Ljudsko gibanje. (Loiblal—Ljubelj ali Brodi.) V naši majhni fari ob lepi Ljubeljski cesti so se v minulem letu narodili štirje otroci; štirikrat je zamahnila smrt, omahnila sta dva otroka in dve materi; poročil se je en par. Sedaj nas je v fari 198 duš. Pred sto leti je bilo tukaj 300 prebivalcev. Sedaj cesta ne da več dela, več kmetij je opuščanih, mnogi domačini so morali ilti z doma za delom in jelom. Največ se jih je izselilo v Borovlje in Podljudelj, kjer so sedaj večidel brezposelni. En naš domačin je celo župan v Feistritz-Pulstu pri Št. Vidu. Najbolj korajžna so dekleta, ki služijo po raznih mestih. Dve sta celo v službi v Londonu, največjem mestu sveta. Vsem našim domačinom v tujini želimo srečo in veselo vrnitev na dom! — Na svete Neže dan smo položili k večnemu počitku Zelenišnjakovo mater Jožefo Albert. Pri trdem delu in grenkem kruhu trpljenja je dosegla visoko starost 78 let. Ker je bila močno naglušna, so ji bile knjige najljubša tovarišija. Zato je znala v besedi deliti čudovito življensko modrost. Za materino skrb in ljubezen milo — Bog ji daj večno plačilo!

Ljudsko gibanje. (W. Bleiberg—Sl. Plajberk ali Svinčenca.) 517 prebivalcev v 89 hišah je štela naša župnija leta 1811. Odkar so prenehali kopati svinčeno rudo in taliti svinec, Svinčenca izumira, tako da šteje fara samo še 440 duš. V minulem letu so štirikrat otožno peli pogrebni zvonovi; skupna starost umrlih znaša 303 leta. Narodilo se nam je 6 otrok. Vsaj za 160 let nazaj pa smo dosegli časten rekord v porokah. Poročenih je namreč bilo deset parov. Naj bi si vsi družinsko življenje uredili po človeški modrosti in božji pravici, da bi tudi rekord doživeli glede družinske sreče!

Večni jim mir! (St. Filippen—Št. Lipš pri Dobrli vesi.) Urhovi oče na Plaznici so umrli. Dolgo so bolehal na vodenici, ob navideznem izboljšanju je nenađno prišla smrt. 65 let so dosegli, ko so se morali ločiti od številne družine, ki plaka za dobrim očetom in možem ter se tolaži s tem, da so oče sedaj njen priprošnjik pri skupnem Očetu. Pogreba 4. t. m. se je udeležilo mnogo ljudi, pokopavali so namesto bolnega domačega g. župnika preč. g. dr. Lambert Ehrlich iz Ljubljane ob asistenci žitraitskega g. župnika. Pevci so zapeli v slovo, preč. dr. Ehrlich pa so govorili poslovilne besede ter vzpodbujali k molitvi za rajnega. Urhova družina je sedaj brez gospodarja in v „porodnih“ bolečinah pričakuje nastop mladega. Želimo ji iz

srca, da postavi pravega, ki jo bo vodil po vzgledni poti rajnega očeta! Ranjkemu pa večni mir!

Ob uri, ko ne veste... (St. Martin am Techelsberg—Šmartin na Dholici.) Koncem leta smo izročili materi zemlji gospodarja pd. Partla v Orlu. Ob 7. uri nekega večera se je vračal domov, kar ga zgrabi želodčni krč, da obnemore in ga morajo nesti v bližnjo hišo. Po kratkih in težkih bolečinah umre. Njegova žena se je medtem nahajala pri sorodnikih v Holbičah in je na obvestilo takoj hitela domov, moža pa našla že mrtvega. Pogreb je bil zelo lep. Pogrebeci so molili, deljeni po stanovih, v domačem jeziku pogrebne molitve in v domačem jeziku odgovarjali na molitve nemškega duhovnika. — Četudi so naš novi dušni pastir Nemeč, bodo — tako so zagotovili — domačo govorico v cerkvi polno upoštevali. Tudi sami se bodo učili slovensko, so dejali. To vzbuja v nas dvojno spoštovanje do njih.

Drobiž. Na Dunaju je umrl bivši minister dr. Heinrich Mataja. Bil je odličen katoliški politik. — Za provizorja v Št. Rupertu pri Velikovcu je imenovan č. župnik v pokoju Alojz Skrinar, za provizorja v Borljah župnik Jožef Tabacky. — 336.000 Avstrijcev živi izven svoje države. V Ameriki jih je od teh 181.000. V Jugoslaviji je okroglo 1000 Avstrijcev. — Na celovški „haidi“ je policija odkrila v globokem studencu tiskarski stroji, več stroinic in precej municije. V tej zvezi je bilo aretiranih večje število komunistov. — 12-letni Mariji Hribar iz Št. Primoža v Podjuni se je v šoli pri neči vnela obleka in ji zgorela na živem telesu. Težko poškodovano so revico prepeljali v celovško bolnico, kjer je umrla. Njen pogreb je bil veličasten. — 17letni Paul Rosch in 15letni Jakob Köchl iz Celovca sta ušla od doma in se podala najhrže čez gore v Jugoslavijo. — Posestniku pd. Šešinu v Šmarieti je pri vožnji drv nadel koni tako nesrečno, da si je zlomil več reber in so ga morali zaklati. — Kmet Orasche pri Grabštanju je prodal celovški klavnici vola. Živinče na je gonjaču grede dvakrat pobegnile v domači hlev. Nanosled je moral gnati kmet sam in ugotoviti 50 kg izgube na teži. — V pliberški konzum so vložili dolgoprstneži ter odnesli blaga za 1000 S.

NAŠA PROSVETA

Nekaj o naših skupnih pevskih nastopih. Da zaključim kritiko kapelške prireditve, naj še nekaj dodam o skupnem nastopu pevcev doblavaškega okrožja pod vodstvom g. Zdravka Hartmanna. Skupni zbor, broječ okroglo 90 pevcev, je prireditev otvoril s pesmima „Tam za goro“ in „Ob večerni uri“, zapel dve koroški narodni pred skioptičnimi slikami ter prireditve zaključil s silovito „Domovina, mili kraj“. Najprej naj napravim poklon pevovodji: ni lahko po enkratni ali dvakratni vaji voditi nastop tako velikega zbora, zato je treba korajže in tudi pevskega znanja. Pevovodja razpolaga z obojim, imel je fante-pevce dobro v rokah in jih posebno v pesmi o domovini vodil do visoke, posebnega priznanja vredne kvalitete. Ob silnih basih so bili tenorji malce prešibki, izgovarjava dobra, zadevanje razmerno dosti točno. Da je efekt velikih zborov v velikih dvoranah lažje dosegljiv, je dokazal silni aplavz občinstva. Menim, da je gojitev skupnih nastopov sila hvalevredna in aranžer prireditve bi bil storil boljše, če bi skupne pesmi bil postavil v osrčje prireditve. Prezapeljivo je sicer za pevce, da posvetijo svojo glavno skrb posameznim nastopom svojih zborov. H koncu še nekaj: mnoge slovenske umetne pesmi, sosebno Aljaževe in še druge, so kakor nalašč ustvarjene za skupne nastope, pri katerih pride njihova lepota in silovitost do polne veljave. Mislim na pesmi „Domovina“, „Triglav moj dom“, „Iz stolpa“, „Ko dan se zaznava“ in še mnoge druge. Podajte nam, pevci, izbor slovenskih umetnih pesmi v velikem skupnem nastopu, seve pri tem ne zanemarjajte narodnih koroških popevčic in ob vas bomo doživeli vso silovitost in lepoto slovenskega petja! — Sedaj sem menda govoril dovolj. Trdot moje kritike ne zamerite, saj sem pisal kritiko z najboljšo voljo, da še jaz pripomorem h pevskega razmahu. Še večkrat se hočem odslej oglašiti in uverjen sem, da bom vedno več lahko poročal o kvantiteti naših pevcev in kvaliteti našega petja. St. p.

Dve knjigi, ki bi ju moral imeti vsak Slovenec. Preč. g. dekan Štefan Singer je v samozaložbi izdal dve sila važni knjigi o kor. Slovencih: „Kultur- und Kirchengeschichte des unte-

ren Rosentals“ in istoimensko o zgornjem Rožu. Knjigi sta sad večdesetletnega neumornega pisateljevega dela in raziskavanja, v njih so v izredni množini, pestrosti in natančnosti nabrane kulturne in cerkvene prilike Roža davnih stoletij. Tako podrobne zgodovinske razprave so med narodi redke in zato tem večje važnosti, zato smemo in moramo biti mi koroški Slovenci ponosni na to izredno delo našega duhovnika-zgodovinarja. Knjigi spadata v roke vsakega Slovenca in v knjižnico vsake slovenske kulturne organizacije. (V založbi ju ima pisatelj sam in sicer prvi zvezek za 6, drugi za 7 šilingov. Naslov: Preč. dekan Štefan Singer, Kappel a. d. Drau, Weizelsdorf.)

Jalenovo igro „Grobovi“ so prvi igrali Šentjakobčani v decembru. Igra naj bi nadomestila že znano „Mlinar in njegova hči“ in to tudi v polni meri s svojo resno, nekam strahotno vsebino izpolni. Nedvomno se bo kmalu pojavila še na drugih naših odrih in bo po svoje prispevala k globljemu doživetju časa okoli Vseh svetih in dneva rajnih. — O šentjakobski uprizoritvi nam pošilja prijatelj naše prosvete tole kritiko: Šentjakobska mladina ima nedvomno talent za oder. „Grobovi“ so zgrabili. Polona (glavna igralka) je dobra, treba bi ji bilo samo še nekoliko več doživetja. Katra na odru ni novinka. Težka vloga Mohorja je bila dobra, četudi zelo težka, ker zahteva globoko čustvenega igralca. Posebno pohvalo zasluži Andrej, ki je dobro izdelal v vlogo položeno trdnost in vztrajnost. Aleš je važna oseba in njen igralec je dobro posnel masko, kretnje in glas. Posebnost sta v igri Marjetin in Kleštrin duh, ki vzbujata v poslušalcih pravo grozo. — Samo to o igri za Šentjakobčane, drugim pa v namig, da si ob času to odersko zanimivost preskrbijo.

Društvene prireditve. Izobr. društvo v Vogrčah igra na pustno nedeljo, t. j. 7. februarja ob 3. uri pop. pri Škofu šaljivo štiridejansko „Micki je treba moža“. Igra se prvič na koroškem odru in bo zanimala vse Micike in Mojcike, pa še druge. Vabi odbor. — Društvo na Kostanjah priredi 31. jan. in na Svečnico, obakrat ob 2. uri pop. v svoji dvorani veselo pustno igro. Obakrat sodelujejo domači tamburaši, na prvi prireditvi govori preč. župnik Poljanec. — Na pustno nedeljo priredijo Pliberčani v Globasnici spevoigro „Kovačev študent“, vmes nastopi domači in pliberški zbor. — V nedeljo 31. t. m. ima pliberško društvo pri Brezniku svoj večji sestanek s predavanjem o družabnem redu, petjem in deklamacijami. Začetek ob 9. uri dopoldne. — V nedeljo 31. jan. in na Svečnico 2. februarja igra društvo „Dobrač“ na Brnci v dvorani pri Prangarju pustno burko „Na ogledih“. Začetek prvič ob pol 3. uri, drugi ob pol 8. uri zvečer. Obakrat sodeluje domači pevski zbor. — Na Svečnico nastopi društvo „Trta“ v Žitari vesi v svoji dvorani z igro „Dva para se ženita“. Vslučaju lepega vremena nastopijo istočasno tudi Šmihelčani z igro „Čevljar baron“. Začetek ob pol 3. uri. Pridite se vedrit!

GOSPODARSKI VESTNIK

Sadna drevesca iz koščic. Iz koščic lahko vzgajamo jabolka, hruške, črešnje, slive, breskve in orehe. Vendar so samo orehi, vzgojeni iz koščic, neposredno uporabni. Iz ostalih semen dobimo divjake, ki zraščeni ne dajejo dobrega sadu. Zato te divjake plemenitimo z vrstami, ki dajejo dobro, plemenito sadje. Sadjarji večkrat vprašujejo, kako je s koreninskimi poganjki, ki so pogosto čedno zraščeni in bi dali dobro deblo in vejevje. Tod velja pravilo, da so drevesca, vzgojena iz semen, mnogo boljše in imajo na vsak način mnogo prednost pred koreninskimi poganjki, ki so dobri kvečjemu še pri češpljah. Obče znano je, da je starost sadja, vzgojenega iz semenja, za desetletja višja, nego onega iz poganjkov.

Krvavo kravje mleko ni vedno bolezenski znak. Če sledi porodu, je docela nenevaren pojav in izgine v nekoliko dneh. Lahko pa je krvavenje iz vime na tudi posledica notranjega vnetja. Živinozdravniki priporočajo, naj se v začetku vime večkrat na dan z mrzlo vodo opere, molze pa mirno in počasi. Čestokrat se pojavi kri v mleku kot posledica notranje poškodbe ali raztrganja krvnih teles. Vnetje vimena povzroča živali precejšnje bolečine in je v tem slučaju dobro, da pokličemo čimprej strokovnjaka, da odredi potrebno zdravljenje.

Velikovški trg minulega tedna: Na živinski trg so prignali 1 pitanega vola, 1 bika, 1 mladega vola, 29 krav, 5 telic, 2 svinji, 39 prašičev, 22 plemenskih prašičev, 1 ovco in 1 kozo. Cene so ostale neizpremenjene. — Blagovni trg: jajca 12, kokoši 3.00—4.00, mlade 2.00—3.00, zeljnate glave 12, sirovo maslo 4.00—4.40, krompir 8.00, pšenica 41.00, rž 30.00, oves 24.00, proso 21.00, ječmen 29.00, koroza 22.00, ajda 19.00 šilingov za 100 kg.

ZANIMIVOSTI

Morske kite bodo numerirali. Kiti so — kot znano — največji sesavci v morju. Dosegajo težo nad 10.000 kg in dolžino nad 100 metrov. Nedavno je angleška vlada odpravila posebno raziskovalno ladjo na jug, da proučuje življenje na morskem dnu. Posadka na ladji pa ima še posebno nalogo. Ugotovi naj, kam potujejo kiti poleti in pozimi. Na krovu ima ladja večje število pušic z jekleno ostjo. Te pušice bodo izstrelili v vsakega kita, katera bodo na poti srečali. Pušica se zapiči v kitovo mast, na kožo pa se pritisne posebna številka ter sledeče besedilo: nagrado dobi, kdor vrne pušico londonskemu raziskovalnemu uradu. Na ladji bodo zabeležili, kod so pušice izstrelili v kite, srečni najditelji pa bodo navedli svojo lego. Tako bo uradno določeno, kako potujejo kiti v posameznih letnih časih.

Najhitrejša žival je brhka gazela, ki hiti v eni uri najmanj 90 kilometrov. Bivolji, noji, šakali in žirafe zmorejo v eni uri komaj 53 kilometrov. Lev doseže približno 45 km v največji brzini. Isto hitrost dosega tudi divji prašič.

HRANILNICA IN POSOJILNICA V BOROVLJAH registrirana zadruga z neomejeno zavezo.

Vabilo

na

29. redni občni zbor

ki se vrši v nedeljo dne 14. februarja 1937 ob 1/3. uri popoldne v posojilničnih prostorih pri Bundru v Borovljah

s sledečim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1936.
4. Slučajnosti in predlogi.

K obilni udeležbi vabi vse zadružnike

6 Načelstvo.

Vabilo.

V ČETRTEK DNE 11. FEBRUARJA 1937

se vrši

redni letni občni zbor

Hranilnega in posojilnega društva, Spar- und Vorschussverein in Klagenfurt, reg. Gen. m. b. H. tokrat popoldne ob 2. uri v gostilni Wretschnik zraven posojilnice.

Dnevni red:

1. Poročilo o letnem računu 1936.
2. Volitev odbornikov.
3. Volitev nadzorstva.
4. Slučajnosti.

8. Odbor.

Umetni mlin dam takoj v najem. Vprašanja na Kraut Alojz, Bistrica, p. St. Michael bei Bleiburg.

Manjša lepa posestva v beljaški okolici pod jako ugodnimi pogoji na prodaj. Naslov v upravi lista.

Voščene svitke za Svečnico, gorilno olje, kadila, oglje za kadičnice priporoča Franc Siebert, Celovec, Stauderhaus. Nakup odpadkov od sveč. 7